

לע"נ מו"ר אבי - יעקב בן רחל ז"ל

כ"ד סיון
תשפ"העלון מס' 733
שנה ט"ז

המשך דבר העורך

הרב צ'ולק לקח את המפתח, והכניס את הספר לכספת הקטנה, ונעל אותה. והחזיר את המפתח לרב שך. "זה נעול?" שאל אותו הרב שך. "כן". "אתה בטוח שזה נעול?" "במאת האחוזים!" "תבדוק עוד פעם". הוא בדק שוב והרב שך נרגע. ואז אמר הרב צ'ולק, "הראש-הישיבה מבקש שלא אשאל שאלות, אבל תורה היא וללמוד אני צריך. מה קורה כאן?" אמר לו הרב שך: "מה אתה לא מבין? זו הסוגיה שאני לומד. ראיתי לפני עשרות שנים דבר תורה בספר זה, שמבאר בטוב טעם ודעת את הסוגיה. עוד מעט יבואו לדבר איתי בלימוד על הסוגיה, ואני זוכר מה הוא אומר, אבל אני רוצה שוב לראות את הדברים מחדש, עם כל הפילפולים. אני מפחד, אולי מישוהו ייקח ולא יחזיר את הספר הנפלא הזה, וכבר היו דברים מעולם, ולא יהיה לי אותו. לכן הוא צריך להיות שמור בכספת! מה אתה לא מבין?" ...

אדם שכן מעריך את התורה ואוהב אותה, ודאי ראוי לתורה. ואכן זכה הרב שך לסייעתא דשמיא והעמיד אלפי תלמידים. מעתה נבין את המונח בעומק הפרשה: אם אדם יודע להעריך את ארץ ישראל, שהיא כל כולה מצוות ואמונה, אָרֶץ אֲשֶׁר תִּמְדַּע עֵינֶיךָ ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ, וכל מי שהולך בה ארבע אמות הוא בן העולם הבא - הוא ראוי לארץ ישראל. אדם שלא יודע להעריך אותה, אינו ראוי לה. ונזכה כולנו להעריך אותה.

שְׁלַח לךְ - תוכן ענייני הפרשה

- א. הקב"ה מאפשר למשה רבינו לשלוח מרגלים לתור (לבדוק) את ארץ כנען, לפני כניסתם לארץ (יג, א-טו).
- ב. משה בחר מרגלים (מכל שבט) והורה למרגלים, כיצד יבדקו את טיבה של הארץ - הטובה היא אם רעה, ואת העמים היושבים בה - אם רבים וחזקים הם או מעטים וחלשים (יג, יז-כ).
- ג. המרגלים נכנסים לתור את הארץ דרך הנגב, ושבים למדבר פארן לאחר 40 יום, ובידם מפרי הארץ (יג, כא-כה).
- ד. המרגלים מוציאים את דיבת הארץ, חוץ מיהושע וכלב, שדברו בעד הכניסה לא"י וקורעים בגדיהם (יג, כו-לג).
- ה. תגובת העם: "וַיִּכְבְּזוּ הָעָם בְּלִילָה הַהוּא" - בכי לחינם, תלונות העם כנגד משה (יד, א-ז).
- ו. ה' רוצה לכלות את העם, בגלל חוסר האמונה בו.
- ז. משה נושא תפילה לה' לביטול הגזירה, ומבקש רחמים, בטענה שלא יהיה חילול ה', וה' אמר ענה לו: "סִלַּחְתִּי כְּדָבָרְךָ" (יד, יג-כ).
- ח. העונש: המרגלים (למעט יהושע וכלב) מתו במגפה (ויהושע וכלב זכו בחלק המרגלים בארץ ישראל) ועל עם ישראל נגזר למות במדבר, ובניהם - רק בסוף ארבעים שנה - יכנסו לארץ ישראל (יד, כא-לח).
- ט. נסיון העפלה לארץ ישראל והמפלה (יד, מ-מה).
- י. מצות נסכים בקרבן עולה ושלמים, ליחיד וצבור (טו, א-טז).
- יא. הפרשת חלה (שיתחייבו בה מִשִּׁיכָנְסוּ לארץ ישראל) (טו, יז-כא).
- יב. קרבן הציבור והיחיד בשגגת עבודה זרה (טו, כב-כט).
- יג. עונש המגדף, ועובד עבודה זרה במזיד - כרת (טו, ל-לא).
- יד. עונש מקושש העצים בשבת (טו, לב-לו).
- טו. פרשת ציצית (טו, לז-מא).

דבר העורך

פותחת הפרשה בחטא המרגלים שכאמור הביא רעה גדולה על בני ישראל במדבר, ויש לו גם השלכות קשות, רבות מאוד, עד עצם היום הזה. חז"ל (מסכת תענית כט.) אומרים, שהלילה שבו חזרו המרגלים מתור את הארץ היה ליל תשעה באב. הם הוציאו את דיבת הארץ, וכתוצאה מכך "וַתֵּשֶׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם, וַיִּכְבְּזוּ הָעָם". אמר להם הקב"ה: "אתם בכיתם בְּכִיָּה של חִינָם, ואני קובע לכם בְּכִיָּה לדורות" (תענית כ"ט.). ולדאבון לב בתשעה באב חרבו בתי המקדש הראשון והשני. הגלויות הנוראות, עם כל הפורענויות, הצרות, הסבל והייסורים, שבאו על הכלל ועל הפרט - הן מהשלכות חטא המרגלים.

צריך להבין איך כל עם ישראל נסחפו ובכו לחינם? ... ונחשוב לרגע, בני ישראל קמים בבוקר ואומרים זה לזה: "שמעת מה קורה? משה רבינו שולח את הנשיאים לתור את הארץ, ולבדוק איך אפשר לכבוש אותה" ... ומי יוצא לתור אותה גדולי הדור! ואז כשהם חוזרים הם מוצאים את דיבת הארץ וכך הם סחפו את כל עם ישראל לבכות מכוח השפעתם.

הרמב"ן מבאר, שהמרגלים בדבריהם ענו על השאלות ששאלם משה רבינו, ובכך נהגו כהוגן למרות שחז"ל אומרים וגם ה'אור החיים' אומר שכוונתם היתה רעה מלכתחילה. משה רבינו ביקש מהמרגלים (יג, יח-כ): "וְרֵאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֶה הוּא, וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הֲחָזֵק הוּא הָרַפָּה, הַמְעַט הוּא אִם רַב. וְמֶה הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב בָּהּ, הַטּוֹבָה הוּא אִם רָעָה, וְמֶה הָעָרִים אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב בָּהֶנָּה הַבְּמִחְנִים אִם בְּמִבְצָרִים". וכן הלאה... המרגלים חוזרים ואומרים: "בָּאֵנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חֶלֶב וְדָבַשׁ הוּא, וְזֹה פְרִיָּהּ".

אתה רוצה לדעת אם הארץ טובה? היא ארץ "זָבַת חֶלֶב וְדָבַשׁ". אך לא אמרו המרגלים "טובה הוא", כי היה בדעתם לומר אחר כך ש"אָרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הוּא".

ביקשת "וְהִתְחַזְקֶתֶם וְלִקְחֶתֶם מִפְּרִי הָאָרֶץ"? הנה, "וְזֹה פְרִיָּהּ". אתה שואל "הֲחָזֵק הוּא הָרַפָּה"? התשובה היא: "אִפְסָ כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ"! אתה שואל "הַבְּמִחְנִים אִם בְּמִבְצָרִים"? התשובה היא: "וְהָעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלָת מְאֹד וְגַם יְלָדֵי הָעָנָק רָאִינוּ שָׁם". הם נשאלו שאלות וענו תשובות.

אומר הרמב"ן: "אבל רשעים במילה 'אִפְסָ', שהיא מורה על דבר אפס ונמנע מן האדם, שאי אפשר בשום עניין". המרגלים התבקשו לספק מידע, להביא עובדות, אבל הם בחרו להוסיף למידע גם פרשנות אישית שהיו בה חוסר אמונה ודיבת הארץ.

סיפר ר' חנניה צ'ולק: "בשבע שנותיו האחרונות של מרן הרב שך זצ"ל, זכיתי לבוא כל יום להתפלל איתו ולסייע לו. יום אחד, כשבאתי אליו, הוא אמר לי, 'חכה רגע, תעשה לי טובה. תסתכל שם, למעלה בארון. צריך להיות שם ספר 'חידושי רבי ראובן'. בבקשה ממך, תחפש לי אותו'. הרב צ'ולק חיפש וחיפש, אבל לא מצא. לאחר זמן מה הגיע הנכד ומצא את הספר. כל זמן שלא נמצא הספר, היה הרב שך מוטרד. שאלו הרב צ'ולק: "הראש-ישיבה, מה העניין?" ... אמר לו הרב שך: "חנניה, אל תשאל שאלות". כשהגיע הספר, לקח אותו הרב שך וחיבק אותו בשמחה גדולה. שאל הרב צ'ולק: "הראש-ישיבה, מה מיוחד בספר הזה?" אמר לו הרב שך, "חנניה, ביקשתי ממך, אל תשאל שאלות". ואז נתן הרב שך מפתח לרב צ'ולק ואמר לו: "תסתכל שם למטה, אתה רואה שיש שם כספת? קח את הספר ותשים בכספת". "ספר בכספת?" "אמרת לי לא לשאול שאלות" ...

“כִּי אֵין ה' בְּקִרְבָּכֶם...” (יג, ל) – סיפור

יהודי אף פעם לא לבד, תמיד ה' בקרבו, ה' איתו, ה' עוזר לו, מגן עליו שומר עליו, וגם מזכיר לו לקיים את רצונו. מי שחלילה מידי פעם לבד, הוא גם מתמודד לבד עם פעוליו של היצר... לפנינו מעשה נפלא שמחדד לנו את הבנת האמונה כי ה' שומר עלינו ונלחם בשבילינו, איך צריכה להיות התחושה של יהודי במצבים של בדידות ופחד.

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל היה מתחבב עם רכבו באופן שאי אפשר לתאר ולשער, אחד ממנהגיו ההרואיים היה לצאת בלילות או בערבי שבת וחג לצומת משמר הנגב ולאתר אנשים שנתקעו על אם הדרך לקחתם אל מחוז חפצם.

ואחר הקדמה זו נגיע אל המעשה שלנו. בחור בני ברק, שלמד תקופה בישיבת אופקים מספר: התקופה בישיבת אופקים הייתה תקופת עליה בלתי נשכחת, ה'גולה' למקום תורה, לשבת עם גאוני ארץ להתנתק מכל כל העולם, ולעמול בתורה היה תענוג עילאי, כך שלולי הציווי הנחרץ של 'כבד את אביך ואת אמך', לא נראה לי שהייתי עוזב את הישיבה למשך כל התקופה, אך חזקו עלי דברי האם והאב ונסעתי לשבת בבית, תיכף בצאת השבת הזדרזתי לצאת לכיוון אופקים, מאחר ונסיעה למחרת היתה גורמת לי להפסיד את כל לימודי הבוקר והשיעור היומי של הרב פינקוס, ולכן חפצתי לנצל את מוצאי השבת ה'ארוך' החורפי לנסיעה לאופקים. הנסיעה באותם ימים דרשה החלפה של 3 קווים, מבני ברק למרכזית תל אביב משם עולים לאוטובוס הנוסע למרכזית באר שבע, יורדים על אם הדרך בצומת משמר הנגב, ומשם ממשיכים בקו אוטובוס שנוסע לאופקים. נפרדתי מההורים והאחים, ומתל אביב, מעט אחרי שעליתי אל האוטובוס לבאר שבע, בירור קצר עם הנהג הבהיר לי כי משובת נעורים הייתה בי. הנהג חיך לשמע השאלה, אוטובוס ממשמר הנגב לעיירה אופקים בחצות הלילה של מוצאי שבת?? מה בכלל חשבת. ישבתי באוטובוס, והבנתי שנקלעתי למצוקה, אין לי ברירה אלא לעמוד בצומת ולנסות לתפוס טרמפ. אך רק כשירדתי בתחנה הבנתי לאן נקלעתי, ועד כמה מצבי קשה. שלא כמו היום, באותם ימים הצמתים לא היו מוארים, נפלסתי מאוטובוס באישון לילה, הכל מסביב היה חושך ואפילה, פעם בדקה חולף רכב ביעף, שאפילו לא הצלחתי לראות מי הם יושביו, קור חודר, חצות לילה נטול ירח, ואני עם המזוודה - לבד... לא ארחיב בתרחישי האימה שחלפו במוחי, החושך עצמו, הלבד הזה, היה מספיק מצמית. אחרי כמה דקות של רעד מקור ומפחד, נגשתי אל שפת המדרכה והמתנתי לרכב הבא שיבוא, הנה נשמע קול מנוע, אך הרכב חלף במהירות, עוד דקה של לבד, ושוב נשמע קול מנוע, אך הרכב פנה בצומת לכיוון השני. כך חלפו עוד דקות שנדמו כנצח. ולפתע שוב רכב מתקרב, בחשך התכופתי הבטתי פנימה לראות אם הנהג הוא משלנו או הוא שהוא ערבי, ואז, אורו עיני, במושב הנהג ישב לא פחות ולא יותר ר' שמשון, הר"מ שלי בישיבה. נכנסתי, ואמרתי בשמחה הרב פינקוס שבוע טוב, הצלת אותי! הרב פינקוס הגיב בניע ראש, והמשיך בנסיעה לכיוון אופקים, אני שהרגע נחלצי מצרה לרווחה, המשכתי בדברי הנלהבים, ובתיאור נרגש איך הייתי מבוהל ומפוחד להיות לבד בצומת החשוכה, ואיזה נס שהרב עבר כאן. ר' שמשון שתק, ולא ענה לדבריי כלום, ולנוכח השתיקה, המשכתי בתיאור החששות שחששתי כי יקרה לי מה ששמעתי שקרה לא מזמן למישהו מהישיבה שעמד בחושך לבד, ופתאום שמע צעקה ונבהל וכולי.

בשלב זה, לא יכל יותר שאת הרב פינקוס את הדברים, תפס בשתי ידיו את ההגה, וזעק מנהמת ליבו אל חלל הרכב, 'לבד'... 'היית לבד'! מאימתי יהודי נמצא לבד??? יהודי אף פעם לא לבד!!! הקב"ה היה איתך בצומת, איך פחדת מכך שאתה לבד?... מסיים הרב צבי גטקר את סיפורו, מאז, מעולם לא הייתי לבד, לא התמודדתי עם מאומה לבד, כל פעם שמחשבת בדד חושבת להתגב אל ליבי, שוב מנהמת בת קול במוחי, ואני שומע את ר' שמשון זועק: "לבד"??? ה' צבאות-עמנו, משגב לנו!!!

“וַיְהִי כַּלָּב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עֲלֶה

נַעֲלֶה וְיִרְשָׁנוּ אֹתָהּ” (יג, ל) – עשו סולמות ועלו

כלב בן יפונה משתיק את העם ואומר להם: “עֲלֶה נַעֲלֶה וְיִרְשָׁנוּ אֹתָהּ”, ואומר רש"י: “עֲלֶה נַעֲלֶה” - אפילו בשמים היא והוא אומר עשו סולמות ועלו, נעשה ונצליח.

ושואל הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל בספרו 'דרש משה', למה צריך לומר שיעשו סולמות לעלות לשמים, הרי אם הקב"ה יכול לעשות שיעלו לשמים עם סולמות יכול הוא לעשות זאת גם בלי סולמות? אלא אומר הרב פיינשטיין זצ"ל שהתורה באה ללמדנו, שאמנם הקב"ה עושה ניסים לכל הרוצה להתעלות ברוחניות אבל ישנה כאן דרישה קטנה “עשו סולמות” אני לא דורש ממך לעשות דברים שמחוץ לדרך הטבע, דברים שאינן בכוחך לעשות, אלא אתה תעשה מה שאתה יכול לפי יכולתך ואז הקב"ה כבר יעשה את שלו אף מחוץ לדרכי הטבע. תעשה אתה סולם תגיע עד היכן שבכוחותיך, ומשם כבר הקב"ה יזמן לך מעלית שתעלה אותך לגבהים. היסוד החשוב הזה מוכנס בגאונות בתוך אימרה קצרה אך רבת משמעות של הסבא מנוברדוק זצ"ל שאמר: אף פעם איני חושב על דבר האם אני יכול לעשותו, אלא האם אני חייב לעשותו, שאם אני חייב לעשותו אזי גם יכול אוכל לעשותו. אדם עושה את שיכול והשאר כבר הקב"ה מזמן לו אף מחוץ לדרכי הטבע. וכידוע זה היה סוד הצלחתו בבניית ישיבות רבות בזמנים הקשים שהיו בתקופתו בעולם.

תעשה מה שאתה יכול – סיפור

הרב ראובן קרלנשטיין זצ"ל מספר מה ששמע מהרב שלמה לורין ז"ל: לאחר קום המדינה, הגיעו עולם חדשים מארצות המזרח, ולא היתה אפשרות כספית להחזיקם במוסדות החינוך של החרדים לדבר ה', המצב הכספי היה אז קשה מאוד, והמדינה ניצלה זאת ושילבה את ילדי העולים בכח ובכפיה במוסדות החילוניים כדי להעבירם על דתם רחמנא ליצלן.

באתי ל'חזון איש', סיפר הרב לורין, ושאלתי מה אנחנו עושים? מגיעים מאות ילדי עולים, וגם אם יתנו לנו להכניסם למוסדות שלנו, אין מקום ואפשרות לאכלס כזו כמות של ילדים במוסדות שלנו, מה עושים?! ענה לי החזו"א במשפט יסודי אחד 'תעשה מה שאתה יכול'! לא מבקשים ממך להציל מאה ילדים ולא מאתיים, גם לא עשרים. עשרה ילדים אתה יכול להציל?! ילד אחד אתה יכול להציל?! תעשה זאת!!! עשה מה שביכולתך, זה מה שדורשים ממך, ואז תגיע אליך סיעתא דשמיא גדולה להצליח בשאר הדברים...

להמחיש זאת, מסופר על עיר אחת באירופה שעשו תחרות על טיפוס במגדל גבוה, למגדל היה בכל קומה חלון לעבר הרחוב, ושם עמדו רבים והמתינו לראות כיצד תגמר התחרות הגדולה. בהינתן האות, והרצים יצאו למסע הטיפוס במדרגות המגדל הגבוה בן חמישים הקומות, וכך בקומה עשירית הציץ אחד הרצים וסימן שסיים שם ואינו יכול עוד, וכך כל קומה סימן עוד אחד שכל מהמשך המרוץ, ואז בקומה העשירית וחמש הציץ לקהל אחד הרצים ועשה בידו סימן של נצחון, לתמיהת הצופים שהרי יש לו עוד עשרים וחמש קומות לטפס, הוא צועק להם, שבקומה העשירית וחמש יש מעלית שמי שמגיע מכאן הוא כבר עולה במעלית.

מסר עצום וחזק מאד, אנחנו צריכים לעשות רצון ה' במה שביכולתנו לעשות, ואם נעשה ככל שביכולתנו, אז כבר הקב"ה יזמן לנו את המעלית שמשם היא תגביה אותנו לגבהי מרומים. וישמע החכם ויוסיף לקח.

זמן קצר לאחר מכן פגש האברך בחור ישיבה מבוגר, ומיד נזכר באב שסיפר לו בייאוש על בתו הבוגרת. האברך החליט לנסות להציע לבחור את הצעת השידוך, וכשקיבל את הסכמתו - נכנס לעובי הקורה והניע את השידוך. הדרך לא הייתה קלה, היו קשיים ומהמורות רבים משני הצדדים ונראה היה שהשידוך לא ייצא לפועל, אך האברך לא אמר נואש. הוא פעל ללא לאות, בחכמה ובתבונה, עד שבחשדי שמים קם השידוך יצא לפועל. חלפו ימים, בינתיים לא התחדש מאומה בעניין הדירה. יום אחד ראה האברך מודעה בעתון על דירה למכירה. הוא הגיע לראות את הדירה, ומי פתח לו את הדלת? אבי המשודכת... לאחר המפגש הלבבי בחן האברך את הדירה והיא מצאה חן בעיניו מאוד. הוא שאל את בעל הדירה למחיר שהוא מבקש עבורה והלה נקב בסכום. 'מצטער, אין לי סכום כזה'... אמר האברך. 'וכמה יש לך?' שאל האיש, האברך נקב בסכום. 'עשינו עסק! הודיע לו בעל הדירה 'אתה דאגת לשידוך לבתי, ואני אתן לך את הדירה בסכום שנקבת'... מדובר היה בהפחתה משמעותית ממחירה הריאלי! אמנם הטרחה הרבה שטרם בקידום השידוך נעשתה מצדו לשם שמים, אך מן השמים ראו את מאמציו ואת טרחתו וגמלו לו מידה כנגד מידה. [ע"פ 'שש באמרתך']

"טוֹבָה הָאָרֶץ מֵאֵרֶץ מֵאֵרֶץ" (י"ד, ז)

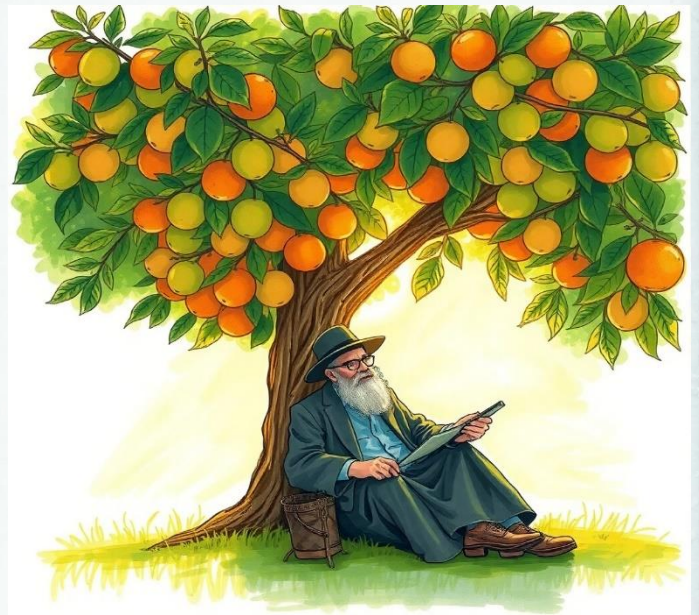
איגרת מרבי שלמה שלומיל מיינשטרל אודות מעלת ארץ ישראל: יש יתרון בטעם הפירות והירקות ומיני הליפתן של ארץ ישראל כיתרון הזהב מהכסף, וכיתרון טעם פת חיטין על השעורים. מי שזוכה מה' לקבוע דירתו בארץ ישראל, ויש לו מעט ממון להתפרנס - אשריו ואשרי חלקו, שגם יוכל לקנות חיי עולם הבא בהתחברו עם החסידים הגדולים ואנשי מעשה בארץ ישראל ויכול גם להתענג ולעדן את נפשו לאכול מפריה ולשבוע מטובה. בשליש ההוצאות שבארצכם יכול להתפרנס פה בארץ ישראל ולחיות חיי מלך. מלבד האוויר והמים הבריאים המאריכים ימי האדם, ועפ"י רוב דיירי ארץ ישראל מאריכים ימים הרבה. זה שדרשו 'למען ירבו ימיכם'... על האדמה' דווקא ולא בחו"ל, שהמאכלים רעים והאוויר מעופש שגורמים רעה לבני אדם וחולאים רבים ומקצרים שנותיהן. [אגרות א"י ב']

"כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֵיכֶם..." (ט"ו, ב)

מדוע ארץ ישראל נקראת לפעמים 'ארץ כנען' ולפעמים 'אֶרֶץ מוֹשְׁבֵיכֶם'? מובא במדרש (רבה י"ז, ג): אמר רבי זכאי: אמרו ישראל לפני הקב"ה, רבנו של עולם, בכל מקום אתה קוראה 'ארץ כנען' ואילו בפרשתנו נקראת 'ארץ מושבותיכם'. אמר לו הקב"ה: חייכם, נתתי אותה לאברהם, ליצחק וליעקב, והבן יורש את אביו. לכך נקראת 'ארץ מושבותיכם' - כאילו כבר אתם יושבים בה מימי אבותיכם, שנתתי אותה להם ואתם יורשים אותה. ומדוע זכה כנען שנקראת הארץ על שמו? כיון ששמע שישאל באים, עמד כנען פינה והרחיב להם את ארצו. אמר הקב"ה: מכיון שפינית את המקום, תיקרא הארץ על שמך ואתן לך ארץ יפה כארצך, והיא אפריקי (אפריקה).

"הִישׁ בָּה עֵץ אִם אֵין" (י"ג, כ) - 'אדם כשר' כעץ

לשם מה הורה משה למרגלים לראות אם יש בה עץ, וכי יש ארץ בלי עצים? אלא מבאר רש"י, ש'עץ' הוא כינוי לאדם צדיק וכשר. המרגלים נתבקשו לתור את הארץ ולראות 'אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו'. מדוע אדם צדיק מכונה 'עץ'? - בכל עץ פרי - הפרי מתכלה אך העץ נשאר לעמוד על תילו. אך כשכורתים וגודעים את העץ הוא מתכלה לגמרי ומשתמשים בו לשימושים שונים, כגון לרהיטים ולתעשיית הנייר. הצדיקים משולים לעץ, מאחר שמוכנים הם לתת את עצמם לזולת. אמנם כל אדם מוכן לעזור ולתת לזולת, אך איזה אדם מוכן להקריב עצמו למען הזולת? רק מי שהוא איש מעלה, צדיק וכשר - מוכן לתת לזולת על חשבוננו עד שהוא עצמו נשאר בלא כלום.

ב'משקפי התורה', אדם כשר הוא מי שנותן מעצמו ונותן את עצמו - כמו העץ. מעין זה אומר ה'לב שמחה' מגור זצ"ל: עץ - כולו נתינה. הוא לא לוקח לעצמו מאומה, רק נותן ונותן. נותן פירות, נותן צל ומחסה מהחמה, ולבסוף נותן את גזעו להסקה ולרהיטים. מי נקרא בשמים 'אדם כשר'? זה שנותן ונותן ולעצמו אינו צריך מאומה. אדם שעוסק בנתינה אך חושב גם על עצמו יכול להיחשב אדם טוב וחיובי, אך אין לקרותו 'כשר' אמר רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל: האדם לא לעצמו נברא אלא להועיל לאחרים. ואל יחשוב האדם בלבו שכיוון שהוא מפקיר עצמו לזולת ואינו דואג לעצמו בגשמיות - הוא יצא נפסד. לא ולא! אדרבה, הנותן - מקבל, והקבלה היא בשפע, בכפל כפליים. כך כתב 'בעל הטורים' (שמות ל', י"ב) על תיבת 'ונתנו': 'אם תקראנה למפרע - יהיה גם 'ונתנו', כלומר, המלים 'נתן' ו'ונתנו' נקראות מימין לשמאל ומשמאל לימין, 'לומר לך, מה שאדם נותן לצדקה - יחזור אליו, ולא יחסר לו בשביל זה כלום'. מעשה באברך שבמשך תקופה ארוכה חיפש דירה לקנייה, אך לא מצא דירה כלבבו. אמנם היו דירות שמצאו חן בעיניו, אך הסכומים שדרשו עבורן לא היו בהישג ידו. יום אחד פגש יהודי, הם שוחחו על דא ועל הא, עד שאותו יהודי פתח את סגור ליבו וסיפר לו על בתו הבוגרת שטרם מצאה שידוך. 'כבר נואשתי', אמר האיש. האברך דיבר על לבו ואמר לו: 'חלילה מליפול לייאוש, ישועת ה' כהרף עין!'

"וַיִּמָּצְאוּ אִישׁ מִקֵּשׁ עֲצִים בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת..."

(י"א, ל"ה) - סיפור נפלא

הרב בוחניק שליט"א סיפר את הסיפור הבא: יהודי מצרפת קיבל על עצמו שלא לעבוד בימי שישי לאחר חצות היום. ביום שישי אחד קרא לו הבוס שלו כדי לתת לו את האחוזים המגיעים לו על עסקת תיווך שעשה לטובת החברה בה עבד. למרות שהשעה התקרבה לשעת חצות, החליט היהודי ללכת אל הבוס, שכן לא מדבר ב'עבודה', אלא בקבלת משכורת. הוא הגיע לבוס, השניים התיישבו על המסמכים כדי לראות שהכל מסודר, ואכן הבוס שילם לו את מה שמגיע לו במזומן. דא-עקא, הישיבה על המסמכים לקחה זמן רב, עד שעה 15:30 ורק אז נסע לביתו בפר"ז. 'לא נורא' הרגיע את עצמו, 'שבת נכנסת ב-20:45 ויש מספיק זמן להגיע הביתה ברוגע'...

הוא החל בנסיעה וכעבור כמה דקות - פקק ענק. תאונת דרכים קשה אירעה וכל הכביש חסום. הדבר נמשך כמה שעות, וכשהכביש נפתח לתנועה סוף סוף, הבין היהודי כי לא יספיק להגיע הביתה לפני שבת... והוא נאלץ לעצור ולהחנות את רכבו ברובע ה-17 של פריז...

ברובע זה מצויים פושעים רבים, והיה עליו להשאיר את כל חפצי ה'מוקצה' באוטו, כולל הכסף המזומן הרב אותו קיבל מהבוס... הוא החביא בתוך הרכב את הכסף יחד עם כל המסמכים, נעל את הרכב ואת המפתחות חיבר איכשהו לגלגל. הוא עזב במהירות את המקום, לא לפני שבדק שאף ערבי מוסלמי לא ראה את מעשיו.

משם פסע ברגל לביתו. בסופה של צעידה ארוכה הגיע היהודי לביתו בשעה 22:45. הוא סיפר לאשתו המודאגת על התאונה שעייבה אותו, אולם לא סיפר לה על סכום הכסף הגדול שהשאיר בתוך הרכב, ועוד באיזו שכונה...

במשך כל השבת ניסה להישאר רגוע. בתפילות השבת, בסעודות השבת ובעת ששר זמירות שבת, רק בלבו פנימה נשא תפילה חרישית: ריבונו של עולם, קלטתי את המסר! אם קיבלתי על עצמי קבלה - היה עליי להקפיד לשמור עליה בלי פרשנויות ובלי התחמכויות. מכאן ואילך לא אחפש היתרים. אנא, בטובך הגדול! עזור לי שלא אאבד את הכסף שעבדתי עליו כל כך קשה, במוצאי שבת קרא היהודי לגיסו, סיפר לו את כל הסיפור, וביקש ממנו שייסע אתו למקום בו השאיר את הרכב.

בשומעו את הדברים, הזדעק הגיס: 'תגיד לי אתה נורמאלי? איך השארת כסף במקום כזה? אין ספק שכבר פירקו לך את האוטו לגורמים, ואין כסף אין כלום'...

'אין מה להפסיד', אמר היהודי לגיסו - 'בוא ניסע'. הם נסעו והגיעו עד לרכב.

היהודי התכופף כדי לשלוף את המפתחות מהגלגל, ולפתע קפצו עליו שני בלשים. בשל היות המקום 'שכונת פשע', בלשים אלו מונו כשומרים קבועים שמסתובבים בשכונה, במטרה לשמור על השקט והסדר...

התברר כי הבלשים ראו את היהודי ביום ששי בעודו מתעסק בצורה חשודה עם הרכב. הוא נראה היה מבוהל, ועשה רושם שמחביא דברים באוטו. גם המקום בו הניח את המפתחות נראה היה חשוד. הם היו בטוחים כי במקום עומדת להתרחש עסקה מפוקפקת, ולכן עמדו בשמירה במשך כל השבת וחיכו לראות מי יגיע לרכב...

ומה התברר כי הם שמרו לו על הרכב... מה רב כוחה של תשובה ותפילה, אפילו של יהודי פשוט! [ש' באמרתך']

"וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֶׁעַ בֶּן נּוּן יְהוֹשֻׁעַ" (י"ג, ט"ז)

וברש"י: 'התפלל עליו י-ה יושיע מצעת מרגלים'.

ראוי להבין למה התפלל משה רק על יהושע ולא על כלב, וכן יש להבין מה שאמרו בגמרא (סוטה לד:) כלב הלך לחברון להתפלל בקברי האבות שלא יהא ניסת לעצת המרגלים.

וצריך ברור מדוע רק כלב הלך להתפלל בקברי אבות ויהושע לא הלך. ונראה לפרש בזה עפ"י מה שידס ה'חפץ חיים' שיהושע וכלב נחלקו לשתי דרכים איך ללחום במרגלים: יהושע לחם במרגלים בגלוי והביע דעתו ברמה שהוא מתנגד לדרכם, אולם כלב לא לחם בהם מתחילה בפרהסיה, אלא משך כל זמן שהותו יחד עם המרגלים בארץ ישראל, הסכים עמם בפיו מהשפה ולחוץ (אלא שבתוך ליבו התנגד להם), ורק כשבאו לארץ ישראל הוציא את שבלבו ואמר את דעתו ברמה נגד דעת המרגלים. וכתב ה'חפץ חיים': לפי זה מתבאר שחלוק סכנת כלב מסכנת יהושע, סכנת יהושע היתה סכנה גשמית, שנלחם במרגלים ונחלק מהם לכל אורך הדרך בפרהסיה, והיה חשש גדול שהמרגלים יתנכלו לו לרעה ויכוהו או יהרגוהו, אכן לעומת זאת סכנת כלב הייתה סכנה רוחנית - שמא יתקרר בזמן השתיקה עד שיתקלקל ויימשך אחר דעותיהם הכוזבות של המרגלים.

ומעתה לפי זה מבואר היטב מדוע משה רבינו התפלל רק על יהושע ולא על כלב, שרק על צרת יהושע, שהיא צרה גשמית, יכול היה משה רבינו לברכו - להצילו מצרתו, אבל על צרת כלב, שהיא צרה רוחנית - לא רצה משה רבינו לברכו, כי חשש שכלב יסמוך לגמרי על ברכתו, ואז לא יעשה את חובת ההשתדלות המוטלת עליו, להתפלל בעצמו ככל יכולתו שייצל. ויסוד הדבר שמעתי בילדותי, בשעה שרבי אלחנן ווסרמן זצ"ל הגיע לביתנו שבלונדון, ואמי התחננה לפניו שיברך את בניה היתומים שיהיו גדולי תורה ויראה, ואת בנותיה היתומות שתהיינה 'בנות תורה', אך הוא השיב לה שמקובל בידו מה'חפץ חיים' שאין לברך על ענייני רוחניות, כי ע"י הברכה עלול המתברך לסמוך על ברכת הצדיק. (רבי מ. שטרנבוך שליט"א)

העלון טעון גניזה

בברכת התורה

"לְאֶדֶם סַעֲרֵי לֵב וְחַה' סַעֲנָה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מו"ר הרב עובדיה בן גור"ה מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הרב יעקב בן מרים נפתלי בן רחם: אברהם בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן יזנו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחם בת שמעון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כחון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה ורואבן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומבר (יוצר תמונות AI). אלעזר בן שמחה

זיווג הגון: ג'מי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זהבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרון בן רחם: משה בן רחם
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה
רחל בת נטורה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון
אהרון בן רחם: משה בן רחם

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל
רחל בן רחל: דניאלה בת עופרה
אשר בת אורנה: מירי בת סוזן: מרים בת אביבה

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים